पितृभ्यः सोमवद्भ्यः षट्कपालः ॥ ९ ॥ पक्षान्तरमाह ·

सोमाय पितृमते ॥ १० ॥ ग्रहणं गार्हपत्यस्य पश्चादुपविष्टेन दक्षिणामुखेन प्राचीनावीतिना कार्यम् ।

पितृभ्यो बर्हिषद्भ्यो धानाः ॥ ११ ॥ भृष्टयवाः · द्वितीयं हविः ।

पितृभ्योऽग्निष्वात्तेभ्यो मन्थः ॥ १२ ॥ निवान्यायै दुग्धे सकृदुपमथित एकशलाकया मन्थो भवति (२. ६. १. ६) । यदसकृद्देवानां तत्सकृत्पित्र्यऽइति पित्र्यत्वादत्र सकृद्ग्रहणे प्राप्तऽआह ·

चतुर्वा ग्रहणम् ॥ १३ ॥ वा निर्धारणे ।

गार्हपत्यस्य पुरस्तादवहननपेषणे ॥ १४ ॥ अध्वर्युणाग्नीध्रेण वावहननं दक्षिणामुखेन तिष्ठता कर्तव्यम् · फलीकरणं च सकृत् न त्रिः ।

दक्षिणार्धे कपालोपधानम् ॥ १५ ॥ गार्हपत्यस्य दक्षिणभागे · ततश्चोपवेषणाङ्गारानुत्तरतः कृत्वा षण्णां कपालानामुपधानं दक्षिणामुखेन कर्तव्यम् ।

धानाभर्जनं दक्षिणाग्नौ ॥ १६ ॥ धानानां पचनम् · अतस्तदर्थं कर्परोपधानमपि दक्षिणाग्नौ कर्तव्यम् · प्रथमकपालधर्मेण तत्र नाङ्गाराणां प्राचां करणम् देशरेचनस्यानुपयोगात् । प्रकृतौ पूर्वं पेषणं ततः श्रपणमिति क्रमः ·

श्रपणपेषणविपर्यासेऽपि धर्माः ॥ १७ ॥ धानानां श्रपणपेषणयोर्विपर्यासे क्रमान्यत्वेऽपि धर्मा भवन्ति प्राकृताः मन्त्रेणाधिश्रयणपर्यग्निकरणकृष्णाजिनास्तरणदृषदुपधानादयो भवन्त्येव कुतः यतो धर्माः प्रधानभूताः क्रमस्तु गुणभूतः ।

अभिमृश्यार्धाः पिष्ट्वा निवान्यादुग्धे सकृन्मथित एकशलाकया मन्थः ॥ १८ ॥ पुरोडाशधानाश्चाभिमृश्य मा भेरित्यभिमर्शनानन्तरं धाना उद्धास्य द्वेधा विभज्येदं पितॄणां बर्हिषदाम् इदं पितॄणामग्निष्वात्तानामित्यभिमृश्य अग्निष्वात्तसम्बन्धिनीरर्धा धानाः पिष्ट्वा प्रकृतिवत्पेषणेन चूर्णीकृत्य निवान्याया गोर्दुग्धे क्षीरमध्ये एकशलाकया सकृन्मथितः एकवारमेवाप्रदक्षिणं मथितो विलोडितो मन्थो निष्पादयितव्यः · स्वयं मृतवत्सा परकीयेण वत्सेन या गौर्दुह्यते सा निवान्या · मन्थ आड्वालिताः[१] सक्तवः · एका चासौ शलाका चैकशलाका शीर्षकरहिता

---

१) मंथ आड्वा° २. See *Westergaard* s. v. ड्वल् ·